

Az élet értelme és más fontos kérdések

A rendelőben hárman ültek: az ápolónő, a tanuló és a beteg. Az ápolónő visszatérő térdproblémával küszködött, a tanulónak arra fáj a foga, hogy állandósítsák, a beteg pedig hármójuk közül a legegészségesebbnek nézett ki. Az ápolónő udvariasan megkérdezte Annától, a betegtől, hogy nem zavarja-e, ha a tanuló, valami Vigdis is ott lesz. Annát már annyiszor kérdezték különböző pszichológusok, terapeuták, kurátorok, orvosok és ápolónők, hogy immunissá vált az ilyesmire. Nem érdekelte, ki ül vele szemben. Végére is az ápolónőt is csak pár percre látta korábban, amikor az bemutatkozott neki.

– Kérdéseket fogok feltenni – mondta az ápolónő, és elővett egy paksamétát.

– Nincs kifogásom ellene.

Annának, a betegnek, ezek a kérdésfeltevések sosem okoztak gondot. Szerette, ha egy kicsit vele foglalkoztak. Egyedül élt, de kereste a társaságot. Sosem toladott a rivaldafénybe, de – őszintén szólva – szórakoztatta, hogyha kérdezték erről-arról.

A paksaméta elég vaskos volt. Az ápolónő, nevezzük Monikának, korábban még nem használta ezt a kérdőívet. A kérdések éppen olyan újak voltak neki is, mint Annának vagy Vigdisnek. Nem, ez így nem igaz. Annának már nem voltak újak. Monika nem készült fel rendezés, és minden kérdés őt érte a legváratlanabban.

– Milyen nap van ma?

– Szerda.

– Ki az államfő?

– Lövfén úr.

– Hogy hívják a királyt?

– Károly Gusztáv.

– Mi a mai dátum?

– 2017. november 1.

Az ápolónő minden választ töltőceruzával jegyzett le. Anna nem szerette a ceruzát, mert komolytalannak tartotta. Ki lehetett ugyanis rádiózni. Amit tollal ír le az ember, jobban meggondolja, gondolta.

– Tud mások gondolatában olvasni? – folytatta a térdfájós Monika.

– Hát, az jó volna – kacagott Anna a formalitások rideg hangulatát megtörve. Még a tanuló is elmosolyodott.

– Nekem fel kell tennem ezeket a kérdéseket – mentegetőzött Monika. – Mások tudnak az ön gondolataiban olvasni?

– Azt nem nagyon szeretném.

Aztán körbejárták még a hallucinációk, a téveszmék és a valós vagy vélt testi és lelki problémák területét is. Az ápolónő szorgalmasan jegyzetelte, amit az igen türelmes páciens mondott.

– Mi az élet értelme? – kérdezte egyszer csak.

Anna erre hangosan nevetni kezdett. A legszívesebben azt válaszolta volna, hogy a hering, vagy 42, vagy 42 hering. Az élet értelme egy általános filozófiai kérdés az emberi élet vagy létezés céljával, jelentőségével és értelmével kapcsolatban. Megválaszolása számos filozófiai, tudományos és teológiai elméletnek volt tárgya a történelem során, gondolta Anna. Sok válasz született különböző kulturális és ideológiai háttérrel. Nem feltételezte, hogy egy térdfájós, mezei ápolónő, akit egyszerűen csak Monikának kellett szólítani, ezeket ismerje volna. Ahogy sem a 42-ről, sem a heringről nem hallott, mint az élet értelméről. Ezért Anna lakonikusan csak annyit mondott:

– Én nem vagyok filozófus. Nem tudhatom.

A beszélgetés hasonló szinten folytatódott tovább. Monika időnként elnézést kért, hogy ilyen idióta kérdésekkel kell fárasztania Annát, de a szabály az szabály, és mindenkit ki kell kérdeznie. Anna hol a „fogfájós” tanulót, hol Monikát tanulmányozta. Vigdis még fiatal volt, és emlékezett, hogy mi a pajzsmirigy betegségének latin neve. Azt meg a betegnek kellett megmondania, hogy primér parathyroidosisa is van. Monikának momentán egyik sem jutott az eszébe.

Aztán szorgalmasan körbejárták a nagyzási mániát meg a paranoiát. Volt szó istenhitről, szabadidős tevékenységről, személyes higiéniáról. Az ápolónő töltőceruzájának a hegye időnként megpattant, olyan hevesen jegyzetelt. Anna úgy fogta fel az egészet, mint egy kabaréjelenetet. Mert ha mindez komoly lett volna, úgy érezte volna, hogy megbolondul.

Azon már sokat gondolkodott, hogy mit keres Skandináviában. Most éppen norvégul tanult norvég docusoapokból, mint *A farm* című, ami olyan, mint a *Robinson Crusoe*, egyfajta túlélőshow, de egy tanyán játszódik, ahol cirka kétszáz évvel ezelőtti körülmények között kell élni, összezárva pár emberrel heteken keresztül. A résztvevők különböző heti feladatokat kapnak, nagyparasztot választanak maguk közül, és úgy lehet kiesni, hogy előtte valamilyen nevetséges feladatban – kötélhúzás, fűrészelés, baltahajítás – meg kell küzdeniük egymással. Sületlenségeket, vicces helyzeteket jószerevével folyton lehet látni. Időnként azonban komoly dolgokat is tanulhat az ember: például kalácssütést, csónaképítést, tehénfejést, fák gyökereinek eltávolítását a földből. Csupa olyan ismeretre tehet szert az ember, ami később nagyon hasznos lehet. Anna kedvence egy tehén ellése volt a farmon. Ennél fontosabb dolgot nem is tanulhatott volna Skandináviában.

Na persze, a nyelv. Az a legfontosabb. Mivel a valóságshow résztvevői Norvégia különböző területeiről jöttek, számtalan tájszólási variációt lehet gyakorolni. Márpedig a norvég nyelvben, ami eleve két (hivatalos) változattal rendelkezik, kismillió helyi változat van. Bizarrnak tűnhet tán, hogy egy nyugat-svédországi halászfalukában ül egy középkorú magyar nő, és norvég dialektusokat tanulmányoz. De ez nála szakmai ártalom. Nyelvtanár volt ugyanis, míg Svédországba nem költözött.

Nem mintha nem lennének nyelvtanárok itt is. De a magyarországi diplomáit még a bolognai rendszerre való átváltás előtt szerezte, és bajos volt őket honosítani. Full magyartanár ugyan lehetett volna, de igen kevés embernek jut eszébe magyarul tanulni Skandináviában. Még kevesebb az esély rá, mint arra, hogy egy magyar nő norvégul tanul Svédországban. De miért nem svédül? Mert már svédül tudott. Az elmúlt tizenvalahány évben sikeresen elsajátította a svéd nyelvet, és már nem elégítette ki. A norvég határ közelsége, a norvég tévécsatornák nézése elősegítették, hogy a becsvágyát kielégítse.

Vigdis, a tanuló, norvég volt. Monika meg svéd. Nem igazán jellemző, hogy a svéd egészségügyben olyan sok norvég lenne, éppen fordítva, a svédek szeretnek előszeretettel Norvégiában dolgozni, mert ott jóval magasabb a fizetés. De családi okok miatt talán akadt pár norvég itt is. Amúgy meg ez olyan, mint a kutya-macska barátság. Az olaj előtt ugyanis Norvégia rendkívül szegény ország volt.

Halászgattak, fakitermeléssel foglalkoztak, a középkorban szőrmevel kereskedtek. De hirtelen megnövekedett az ázsiójuk, miután olajat találtak az Északi-tengerben. Azóta lenézik a svédeket. Pedig olaj nélkül igazán semmire nem mennének. Szóval, ez a kis tanulóciska itt játszotta a nagymágnást, Monikának pedig csak a térdé fáj, de az nagyon.

Az ápolónő, akit Monikának nevezünk, már betöltötte az ötvenet, amikor Strömstadba költöztek a családjával. Ápolónőként könnyű volt állást találnia a svéd Riviérán, pedig ötven körül nem is olyan egyszerű váltani. Jönnek a testi nyavalyák, csökken a nemi vágy, formátlan lesz a női test. Vagy például berozsdásodik a térd, ahogy ez Monika esetében történt. Először csak kattogott, aztán elkopott a porc, szinte felszívódott, és fájdalmassá vált minden lépés. Most már akkor is fáj, ha csak ül. Műtétre vár, de az ortopédián rendkívül hosszú a várólista. Egyelőre nem remélhet túl sok jót. Változókorban sokaknak ízületi és egyéb ortopédiai problémájuk lesz. Valahogy a csontváz is kezd zsugorodni, eltorzulni. Ami marad, az csak fáj. De tovább kell csinálni még pár évtizedet a megrokkant testtel, Svédországban ugyanis magas az átlagéletkor. Nőknél meg pláne. Nyolcvannégy év! Ha Monikának szerencséje van, az ötvenhez még hozzájön negyven is, úgyhogy kell egy új térd!

Strömstad nyugat-svédországi kisváros a norvég határ mellett. A norvégok hirtelen meggazdagodása ahhoz vezetett, hogy Strömstadban megnőtt a kereskedelem és a turizmus. Főleg a bevásárlóturizmus. Ezt is az olajnak köszönheték. A svéd centralizálásnak köszönhetően azonban Strömstadban megszűnt a kórház majdnem minden osztálya, a körzeti orvost és a pszichiátriát kivéve. Este ügyelet sem volt. Ezért a lakosok nagyon megharagudtak, és pártot alapítottak, hogy visszaszerezzék az orvosi ügyeletet. Betegnek lenni tehát nem könnyű Svédországban, különösen nem a norvég határ mentén. Itt csak az egészséges és fiatal egyedek boldogulnak. Ezt Monika hamar belátta. De az ő gyerekei már régen kiszálltak a családi fészekből. És egyiküknek sem jutott eszébe, hogy Strömstadba költözzön. Meglehet, Monika is hibát követett el. Már mint a térdé szempontjából. De túlságosan nagy volt a tenger iránti vágya.

Az Északi-tenger partján lakni luxus. Strömstad az olaj előtt is híres fürdőhely volt. És sok – főleg svéd – turistát csalogatott magához. Monika gyerekkorában nyaralt párszor az egzotikus Koster-

szigeteken. Ott, ahol Göran Tunström nyaralója is volt. Sőt, Monika is Karlstadban született, mint a híres svéd író. De Monika nem olvasott tőle semmit. Tudta, hogy hírességek laknak nyáron Kosteren. De gyerekként ezek a dolgok nem foglalkoztatták. Minthogy az sem, hogy az egyik Tunström-hős éppen Strömstadban veszítette el a szüzességét. Túl kicsi volt ahhoz, hogy ilyesmire gondoljon. Monika egy másik nyaraláson veszítette el... Mindösszesen tizenöt éves korában. Tehát Kosteren még az előtt járt.

Azért az egyik kedvenc helye maradt Koster. Nem igazán tudta, miért szeretett ott lenni. Talán mert a szigeteken tilos volt gépjárművet használni. Vagy azért, mert mezítláb járhatott a kissé hűvöskés svéd nyári estéken a barátnőivel. Vagy mert kis tarisznyarákokra vadásztak egész nap a mólón. Még azt is megtudta egy helyi vagánytól, hogyan lehet megállapítani, melyik rák nőstény, és melyik hím. A legviccesebb azonban emlékezete szerint az volt, amikor először hajtott platós mopedet. Kosteren ugyanis csakis ilyen mopedekkel vagy biciklivel volt szabad közlekedni. De a szülei felültették egy mopedre, aminek, ugye, három kereke van: egy hátul, kettő elől. Kormányozni csak az első kettőt lehet. És egy emelkedőn, egy kanyarban Monika elveszítette a kontrollt az első két kerék felett, és egy rózsabokorban végződő árokba borult. Átesett a kormányon, és a ruháját felszaggatták a tövisek. Meg a térdét is lehorzsolta. Talán a térd érzékenységét erre a balesetre lehetne visszavezetni, ha a Bibliát írnanék, ahol az Újtestamentum bizonyos részeit vissza lehet vezetni egy-egy ószövetségi eseményre. Monika azonban csak a mopedet vezette vissza a fészkerbe.

A szüleinek kis faházai voltak Kosteren. Olyanok, amikben nem volt sem fűtés, sem áram, sem víz. A vizet egy kútból hordták. Nyáron voltak csak ott, nem kellett fűtés. Az meg kifejezetten romantikus lehetett, hogy esténként olajmécsest meg gyertyát gyújtottak. Zuhanyozni a kikötőbe jártak le, ahol öt koronáért öt percig zubbogott a víz meztelen testükre. Úgyhogy ez a félig nomád élet, a jó levegő megtette a hatását. Monika boldogan emlékezett vissza a kosteri nyarakra.

Bizonyára ez volt az egyik ok, hogy miért jelentkezett a Strömstadban meghirdetett állásra. A másik pedig az, hogy a férje már nyugdíjba ment, és szeretett volna egy csendes, romantikus helyen megöregedni. Magnus a hatvanötöt töltötte be, amikor úgy határozott, hogy nyugdíjba megy, és otthagyja a postaszolgálatot. Le-

szállt a postásbicikliről, és beadta a felmondását. Erre az életre megtette, amit tudott a munka területén, gondolta. És Monikával egyetértésben elköltöztek Värmlandból a nyugati partra. Neki nem voltak gyerekkori emlékei a vidékről. Néhányszor járt Göteborgban, de az a nagyváros igen távol esik a bohusläni romantikától.

Most Monika ott ült a pszichiátrián, hallgatta az enyhén finnül hangzó svédet, amit a magyar beteg, Anna beszélt. És nem tudott a sok hülye kérdésre koncentrálni, mert fáj a térde. Az sem jutott eszébe, hogy hívják latinul Anna betegségeit. És restellte magát. Ez nem az ő napja volt. Reggel vért kellett volna vennie egy másik betegtől, és nem találta el a vénát. Háromszor is szúrt, mire feladta, és szólt Vigdisnek, hogy segítsen. Valahogy a norvégok jobban beletalálnak, gondolta, amikor a tanuló diadalittasan mutatta, hogy áramlik a vér az üvegcsékbe. A beteg persze kedves volt, és egy szót sem szólt, hogy a karja úgy nézett ki a vérvétel után, mint amin végigment a varrógép.

Ez nem Monika napja volt. Anna kedélyesen válaszolt a kérdőív sablonos kérdéseire. És a beszélgetés végére mind a hárman elfáradtak. Vigdisnek eszébe jutott, hogy van egy kancsó kávé a folyosón, és behozta. Mert a svédek és a norvégok iszonyú mennyiségű kávét isznak. Annának már nem annyira bírta a gyomra, és nem kért. Majd sétál egyet és felfrissül, gondolta, és elbúcsúzott.

Anna 2001-ben költözött Svédországba. Szép kis lakást adott el Debrecenben, felmondott a munkahelyén, mint Magnus Karlstadban, becsomagolt egy Opel Astrába, és északnak vette az irányt. Persze nem a vakvilágba, a költözésének előzményei is voltak. Angoltanár volt egy debreceni középiskolában, és minden szünetben és lyukasórán a számítógép előtt ült. Szorgalmasan gyakorolta az angol nyelvet különböző MIRC-es chatszobákban. Leginkább skandinávokkal futott össze. Azért abban az időben még nem a brazil, maláj és pakisztáni csajokkal volt tele az internet. Akkoriban a technológiailag fejlett országok unatkozó számítógépes guruit takarták a viccesebb-nél viccesebb felhasználónevek.

Így sok virtuális baráttra tett szert. Némelyikkel még randizott is. Nem nagyon engedhette meg magának, hogy utazzon, ezért a fiúkat hívta meg magához a szép kis debreceni lakásba. Éppen a felmondása előtt találkozott egy igen kedves illetővel Budapesten. A mun-

kahelyén beteget jelentett, és gyorsan felutazott a fővárosba. A szintén Magnus nevű férfival a Radisson Hotelben randizott. Ennyi véletlen még lehet. Vagy pedig lusta, esetleg fantáziátlan az ember. Az is meglehet, hogy mindenkit Magnusnak hívnak Svédországban. De ezt a fiút ténylegesen így hívták. Magnus Larsson, hogy pontosak legyünk. Szóval ez a Magnus Larsson egyáltalán nem volt svéd. A szülei Kínából fogadták örökbe, de mindjárt skandináv nevet adtak neki. De az egészen mindegy, ki honnan jön, az a lényeg, hogy hova tart. Anna és Magnus az édeskettesben töltött délutánt követően éppen a Nyugati pályaudvarra tartott, és mit ad isten, ki jött lefelé a Nyugati lépcsőjén? Hát éppen Anna főnöke. Nagy kezicsókolommal köszönt, és ferdén nézett lefelé Annára és az idegenre, akik hirtelen nem is tudták, hogyan feleljenek. Magnus persze semmit nem mondott, Anna pedig csak tátogott, mint a hal. Ezek után elkerülhetetlen volt, hogy felmondjon a munkahelyén.

Magnus Larsson Strömstadban élt egész életében. Az apja kosteri volt, az anyja meg az egyik környékbeli faluból származott. Csecsemőkorában fogadták örökbe, mert nem lehetett gyerekük. Az apa ugyanis sportsérülést szenvedett a már kihirdetett esküvő előtt. Egy labda úgy találta el a golyóit, hogy terméketlenné vált. Ezt természetesen tudta a leendő ara, de a szerelmüket semmi sem rombolhatta le. Úgyhogy a sérülés ellenére összeházasodtak.

A kis Magnus az első nem fehér bőrű gyerek volt a városban. De nagyon senki nem haragudott rá, mert szinte csak a szemén lehetett látni, hogy nem európai. A hetvenes években, amikor kicsi volt, egyre többféle színezetű ember költözött Svédországba, és lehetett néger babát is kapni meg sárgát, mint Magnus. Így az óvodában megtanulták az okos svéd gyerekek, hogy az ember bőre nem mindig fehér.

Annak ellenére, hogy nem közösítették ki, Magnus eléggé visszahúzódó, csendes gyerek volt. A sport nem érdekelte, a lányokra nem hajtott, az amerikai kocsik sose jelentettek számára sokat. Inkább a nyelvekben és a számítástechnikában jeleskedett. Na, meg volt egy periódusa, amikor dobolni tanult, és alapított egy iskolai zenekart. Még pár saját számot is írt. Ezek hangzásvilágukban leginkább az elektropophoz álltak közel. Amikor Annának udvarolni kezdett úgy igazából, neki is írt egy instrumentális számot.

Anna első útja azonban nem Magnushoz vezetett. Az előzményekhez hozzátartozik egy iráni és egy montenegrói fiú is. Mind a kettővel a MIRC-en ismerkedett meg. Először Shahriárnál járt, az iráninál,

Sundsvallban. De már akkor ismerte Željko, aki meg malmói volt. A biztonság kedvéért mindig több férfival tartott kapcsolatot. Ha az egyik kipenderíténé, legyen kihez fordulnia. Shahriar Sundsvallban élt, Közép-Svédországban. Ott, ahol lassacskán elkezdődik Lappföld. Željko pedig a hírhedt malmói bevándorlónegyedben.

Sundsvall történelme során négyszer égett le, és ugyanennyiszer építették újjá. Először, 1721-ben, az orosz hadsereg gyújtotta fel a nagy északi háború alatt. Az utolsó, 1888-as tűz volt a legnagyobb tűzvész Svédország történelmében. Feltételezések szerint egy gőzhajóból kipattant szikra okozta a katasztrófát. Ezt követően a városközpontban kizárólag kőépületeket emeltek. Sundsvall városának központja ezért mind a mai napig a Kőváros becenevet viseli. Egyes történetek szerint a svéd iparosodás szintén Sundsvallban kezdődött, mikor a Tunadal fűrésztelep vett egy gőzzel működő fűrész 1849-ben. Az 1900-as évek elején még nagyobb központja volt az erdőgazdálkodásnak, mint amekkora ma. Az első nagy svéd sztrájk a Sundsvall-sztrájk volt 1879-ben. Az ipari örökségnek köszönhetően Sundsvall térsége politikailag szocialista beállítottságú. Napjainkban a város nem csupán papír- és alumíniumgyártása miatt jelentős. Biztosítási vállalatok, bankok és telekommunikációs cégek is jelen vannak itt. Az újonnan megalapított Közép-svédországi Egyetem szintén itt található.

Shahriar erre az egyetemre járt, és számítástechnikát tanult, amikor megismerkedett Annával. Egy kollégiumban kapott szoba-fürdőszobás garzont. Ide hívta meg Annát, akinek váratlanul sikerült egy orvosi mikroszkópot eladnia. A mikroszkópot és pár orvosi könyvet még egy korábbi pasija hagyta nála. A pasi orvostanhallgató volt, és hirtelen lépett meg. Anna viszont nem volt rest eladni a cuccait. A pénzből fedezte első skandináviai útját.

Shahriar a stockholmi reptéren, az Arlandán várta. Anna fekete műszörme bundában és kis húzható bőrönddel érkezett, és valahogy úgy érezte, időben nem illik a többi ember közé. Aztán rájött, hogy Skandináviában nem divat a műszörme bunda. Azt gondolta, most biztos valami keleti lotyónak fogják nézni. De Shahriarnak nagyon tetszett Anna felszerelése. Az első estét Shahriar anyukájának a stockholmi sorházában töltötték. A nappaliban ágyaztak meg nekik, egy hatalmas, egész falat kitöltő ablak előtt, aminek a másik oldalán nyírfák és kis fenyők álltak. Anna úgy érezte, mintha az erdő közepén feküdt volna meztelenül. Április volt, húsvét táján, de még min-

denütt hó fehérlett. A levegő is hűvösebb, karcosabb volt. Szóval csak elkelt az a divatjamúlt kisbunda.

Másnap a Swebussen társasággal Sundsvallba utaztak. A buszon nem kaptak egymás mellé szóló jegyet, ezért Anna kicsit neheztelt, de Shahriar végig aludt a hétórás úton. Anna próbálta megfigyelni a tájat. Emlékezte szerint megálltak Uppsalában is, ahol éppen abban az időben végzett Monika lánya a híres Uppsalai Egyetem orvosi biológia szakán. Erre az egyetemre járt Johan Lök, Göran Tunström hőse is, innen, a Carolina Rediviva nevű egyetemi könyvtárból próbálta ellopni az Ezüst Bibliát.

Egyébként Anna sundsvalli kiruccanása nem sikerült igazán jól: az iráni fiú egész nap csak a gépe előtt ült, és Counter Strike-ot játszott. A játék lényege egészen egyszerű: minél több ellenséget kinyírni és futni, futni, futni egész idő alatt különféle labirintusokban. Úgy tűnt, hogy Shahriar csak virtuális életre volt képes. Ez Annát nem elégítette ki. Ezért gyorsan felhívta a malmői kapcsolatot, a montenegróit.

Malmö Svédország délnyugati részén, az Öresund mellett fekszik. Kétezer óta az Öresund-híd köti össze Dánia fővárosával, Koppenhágával. Svédország legdélebbi megyéjének, Skåne megyének a székhelye. Malmőt 1275-ben alapította a lundi érsek erődített révként. Akkoriban a terület Dániához tartozott. A 15. században 5000 fős népességével Dánia egyik legnagyobb városa volt. Az Öresund mentén a legfontosabb településsé vált, kereskedelmét a Hanza-szövetség is erősítette, és heringhalászatáról volt ismert. 1434-ben a város növekedése kikényszerítette egy új erőd, a *Malmöhus* megépítését. 1526–27-ben egész Malmö áttért a lutheránus hitre, az első városként Skandináviában. A város és Skåne tartomány a 17. században (végérvényesen az 1658-as Roskildei béke értelmében) Svédországhoz került. A várost ostrom és járvány tizedelte, s a hanyatlásnak csak az új kikötő megépítése vetett véget a 18. század végén. A vasútvonal megépülésével kezdetét vette az iparosítás, ami meghatározó tényezővé tette Malmőt az elkövetkező 150 évre. Az elmúlt évtizedekben az ipar hanyatlása, a munkahelyek elvesztése súlyos problémákat okozott a városban, amelyeken csak az 1990-es évek második felében sikerült többé-kevésbé úrrá lenni. A város adott otthont az 1992-es és a 2013-as eurovíziós dalfesztiválnak. Az utóbbin Bye Alex elénekelt a *Kedvesem* című számot, de nem nyert. Željko a koppenhágai Kastrup repülőtéren várta Annát. Nem mintha Malmönek nem

lenne reptere, de a csatlakozások és menetrendek kusza hálójában a Kastrupra való érkezés volt a legkézenfekvőbb. A vonat Kastrupról az Öresund-hídon át egyenesen a malmói pályaudvarra érkezik. Željko meg ott parkolt le a piros Volvo 740-nel. Azt tudni kell, hogy ennek a kapcsolatnak sem volt sok értelme, ugyanis a délszlávok a magyar lányokról azt tartották, hogy kurvák. De azért Željko már volt annyira civilizált – hatott a skandináv levegő –, hogy nem teperte le egyből Annát. Hanem elvitte a Ribbanra.

A Ribban a város strandja. Szélcsend volt, a tenger szakadatlan locogása is megszűnt. Anna és Željko egy darabig a fövényen, majd a réten sétált. A Ribbanon sokan voltak. A legtöbben kutyát sétáltattak. A járdán kerékpározók és görkorcsolyázók minden nemzedéke. Időnként felbukkant egy-egy futó is. Viszonylag jónak mondható volt az idő, nem esett. Malmö éghajlata óceáni, ezért enyhe, esős a tél, és kissé hűvös a nyár. Nem olyan zord, mint a keleti parton. Itt dél felől kontinentális szelek fújnak. Koppenhága közelsége jól érezhető. Az emberek a skáneai tájszólásban beszélnek, ami erősen hasonlít a dánra. De Anna ekkor még egy szót sem ért svédül, az majd Magnusszal és a svéd munkahelyekkel történik meg, hogy Anna megszólal svédül. Mind Željkoval, mind Shahriarral angolul tárgyalt.

Željko az újságokból elhíresült Rosengård negyedben bérelt egy kétszobás lakást. A környéken több mint nyolcvan százalékban bevándorlók laknak. Sokszor lövöldöznek. A bűnözési ráta a legmagasabb egész Svédországban. Željko családja még a hetvenes években került ide. Akkor még viszonylag csendes volt a környék. A sok jugoszláv bevándorló a malmói hajógyárban dolgozott, így Željko apja is. Az anyjának nem is kellett munkát keresnie, olyan jó volt az apa fizetése. A háztartást vezette, és a gyerekeket nevelte. Željko is számítástechnikát tanult, és később Koppenhágában talált állást. Szeretett kosárlabdázni, mert jól megtermett crnogorac volt, magas és sudár. Rettenetesen imponált Annának. Azt persze nem tudta, hogy egy magyar lánynak nem sok esélye van egy montenegrói klánba bekerülni. Egyelőre azzal elégedett meg, amit az édeskettesben töltött két nap adott neki.

Az Északi-tenger partján a homok hideg, nedves, és a homokszemcsék igen aprók. A felszín porszerű, és mindenbe beleeszi magát, amivel csak kapcsolatba kerül, legyen az meztelen talp, nadrágszár, táska, pléd. Nem lehet kirázni, kimosni, kikefélteni, kidörzsölni. A finom kis szemcsék egyre beljebb hatolnak az anyagba, s ott

bent helyet csinálnak maguknak, otthont, először csak alig-alig irritálva a befogadót magát. A levegő hűs, de nincs tengerszag. A kagylók kicsik, a héjuk vékony, a víz állandóan mozog, de üres és íztelen. Az Északi-tenger nem néz ki tengernek. Mintha egy élettelen hatalmas tó lenne, amin fehér vitorlások himbálózhatnak. A kavicsok aprók. A szél hideg. A dán partok irányában egy atomerőmű. Egy soha ki nem mondott fenyegetés.

Anna a két nap alatt a Ribbanon való sétáláson és a szexen kívül főzött. Az első nap gulyáslevest, azután csirkepaprikást nokedlivel. A jugoszlávok szeretnek enni és inni. Ezt tapasztalta.

Egyébként meg a globalizáció hatására szinte minden ugyanolyan volt Svédországban is, mint Magyarországon, csak valahogy a dolgok jobban működtek: a nyílászárók pontosan záródtak, a pénztárnál és a busznál az emberek békésen álltak a sorban, az autósok betartották a közlekedési szabályokat, és mindig átengedték a gyalogosokat az átkelőhelyen, senki nem állt le vitatkozni a buszsofőrrel, senki nem panaszkodott az árakra vagy a körülményekre, és egyébként is, mindenki végezte a dolgát – nem csoda, ha minden működött.

Annának rettenetesen szimpatikus volt a svéd mentalitás, és úgy döntött, hogy hazatérve továbbra is szorgalmasan csetel majd szünetben és a lyukasórákon a skandináv fiúkkal. Így ismerkedett meg az azóta megszűnt Lunarstorm közösségi oldalon Magnus Larssonnal. A Lunarstorm – magyarul *holdvihar* – svéd és dán oldal volt még a Facebook és a Twitter előtt. Anna a svéd változaton létesített oldalt, és ismerkedett meg svédekkel. Itt az angolon kívül már a svéddel is próbálkozott, és egyre inkább az lett az érzése, hogy ő máris svéd. A lányokkal recepteket cseréltek, a fiúkkal meg szexről csevegtek.

Magnus rendszeresen írogatott Annának. Először csak a Lunarstormon, majd e-mailben is, végül elhatározták, hogy felhívják egymást. Magnus remekül beszélt angolul, ahogy a svédek nagy része. Semmi gond nem adódott a kommunikációval. Hamarosan randit beszéltek meg. Magnus, strömstadi lévén, nem sokat tette ki a lábát Strömstadból, ezért abban egyeztek meg, hogy Anna látogatja meg őt, de ő fizeti a jegyét. Nem kellett kétszer mondani a lánynak, hogy pakoljon össze a bőröndjébe. Ezúttal vett magának egy olasz téli dzsekit, hogy ne tűnjön anakronisztikusnak a műszőrme bundában. Talán ezáltal kevésbé kurvásnak nézett ki. Mindenesetre új olasz dzsekiben és csizmában indult útnak ismét Skandináviába. Éppen szilveszter előtt.

Strömstad is óceáni éghajlat hatása alatt van. Így tél közepén sem volt egy hópihe sem. Magnus a göteborgi Landvetter repülőtéren várta a lányt, kezében egy vörös rózsával. A három fiú közül talán ő lehetett a legromantikusabb. Nemhiába folyt kínai vér az ereiben. Sokat adott a külsőségekre, a feng shuira.

Szóval Landvetteren látta meg először Anna az igen vonzó külsejű programozót. Magnusnak kis háromajtós kék Opel Corsája volt, amit a reptér parkolójában hagyott. A mozgólépcsőnél várta a vendéget. Természetesen mind a ketten rettentő zavarban voltak, és később, a strömstadi úton sem tudták levenni egymásról a szemüket, pedig Anna többször figyelmeztette Magnust, hogy most már az utat figyelje. Göteborgból cirka három óra északra Strömstad. Az autópályát akkor még nem építették ki végig Oslo és Göteborg között. Minél északabbra mentek, annál keskenyebbek és kanyargósabbak lettek az utak. Aztán később Anna azt is megtapasztalta, hogy Norvégiában egészen keskenyek és szörnyen kanyargósak lesznek. Mint ha a svéd–norvég határnál egyszerűen megszűnne valami kényelmi zóna. A norvégok ugyanis sokkal kevesebbet költenek az utak karbantartására, mint a svédek.

Strömstadot a déli bekötőútról közelítették meg. Ez az az oldal, amelyik télen-nyáron a város legszebbik arcát mutatja: a tengert kis szigetekkel, egészen el a Koster-szigetekig. A déli kikötőben nagy tengerjáró kompok állnak, fentebb vitorlások és jachtok. Az egész déli rész csodásan romantikus. Magnus akkor a Rådhusberget nevű részen bérelt egy kétszobást, ahonnan pompás panoráma nyílt az egész kikötőre.

Anna el volt ragadtatva a tengertől. Bár nem ekkor látta először. Gyerekkorában egyszer nyaralt az Adrián, éppen Montenegróban. Tizenöt éves volt, mint Monika, aki akkor veszítette el a szüzességét. De az egy másik tengerparton történt.

Vigdis kivitte a kávéskannát a szobából a konyhába. Új kávé tett fel. Ez volt az első hete a strömstadi pszichiátrián. Próbált jó benyomást kelteni a kollégákban és a mentorában, Monikában. Régóta élt Svédországban, a szüleivel költözött ide. Svéd gimnáziumba járt, utána a karlstadi egyetemen tanult. És nagyon megörült, amikor megtudta, hogy pont Strömstadban végezheti a pszichiátriai gyakorlatát. Közelebb nem is kerülhetett volna Norvégiához, a gyermekkorához. Érezte a szájában a szárított tőkehal ízét, a barna sajtét, a káposz-

tás birkáét, amikor Norvégiára gondolt. Az apai nagyapjának tanyája volt, az anyai nagyapja tengerészként dolgozott, a nagyanyák pedig háztartásbeliek voltak. Legerősebben a pipázó Thorra emlékezett, az anyja nagyapjára, aki folyton a nőket hajkurászta, és rendszeren berúgott a hétvégeken. Joviális kis öregember, aki még kilencvenéves korában is az ablakban állt, és azt figyelte, melyik szomszédasszony mikor megy el otthonról. Állandóan viccelődött, a régi kalandjairól mesélt a gyerekeknek, akiknek fogalmuk sem volt, mi az a joint, és miért kellett nagyapának a diszkóban néger lányokkal táncolni.

Vigdis valahogy úgy érezte, hogy a szülei cserbenhagyták a hazát, és kutya módjára húztak el a puhány svédekhez. Ugye, itt van ez a Monika is, aki a mentora, és tulajdonképpen tőle függ, hogy milyen jegyet kap a gyakorlatára. Ötvenkét éves, és semmire sem emlékszik már. Hamarosan szenilis lesz, és össze fogja keverni a betegeket. Már egy vénát sem talál el, és nem jut eszébe a betegségek neve latinul. Biztos nem jut orgazmushoz sem többé, azért ilyen borús, besavanyodott. Van is erre egy jó svéd kifejezés, gondolta Vigdis, *surfitta*, vagyis savanyú pina. Na, Monika ilyen volt Vigdis szerint. Meg túl simulékony. Mint a svédek nagy része. A második világháborúban sem tudták eldönteni, hogy melyik oldalon állnak. Az egész semlegesség egy nagy humbug volt, mert átengedték a német hadsereget az egész országon, fel, északra. Aztán meg bezsebelték a zsidók kincseit, pedig listákon tartották számon őket, ha netán ki kellene őket telepíteni. Ezt onnan tudta, mert az apai nagyapja norvég ellenálló volt, és sok embernek segített bujkálni, Svédországba szökni a nácik elől. Szóval ez a nagyapa irtó büszkén beszélt saját tetteiről, és mélységesen lenézte a svédeket. Ezért valahol Vigdis is rebellisnek érezte magát, ellenállásban élt, száműzetésben a végtelen unalmas erdőségben.

Strömstad norvég terület volt egészen az 1658-as roskildei békéig, amikor egész Bohuslän Svédországhoz csatolták. A norvégok azonban a mai napig azt hiszik, hogy ez a tartomány, Bohuslän, főként annak az északi része, ahol Strömstad is található, norvég. Ide járnak bevásárolni, szórakozni, csajozni-pasizni, nyaralni, randalírozni. A városban élő svédek úgy tekintenek a norvégokra, mint a pestisre, de jó svédhez méltóan nyalnak nekik, hiszen a norvégok nélkül a kisváros még ma is egy nyomorult kis halászároska lenne, mint az olaj megtalálása előtt.

Vigdist nem érdekelte az olaj vagy a bevásárlóturizmus. Neki csak egy hobbija volt, a norvég krimik. Amikor nem dolgozott vagy nem

tanult, olvasott. Norvégiából rendelte meg a könyveket. A tanulmányi kölcsön, amit a svéd államtól felvett, nagyrészt ezekre a krimikre ment el. Szinte alig evett, sose járt el szórakozóhelyekre, és nem voltak barátai. Jó úton járt a teljes izoláció irányába. A fantáziáját a véres rémtörténetekben élte ki. Meg volt győződve róla, hogy Norvégiában kétfajta ember élt: a gyilkosok és az áldozatok.

Vigdis huszonöt éves kora ellenére szűz volt. Minden bizonnyal azért, mert soha nem járt el sehova, még könyvklubba sem. Mindent az internetről rendelt meg. Ott élt. Gépről fizette a számláit, jelentette be a lakhelyváltást, tartotta a kapcsolatát a szüleivel, akik továbbra is az erdőben éltek. Az öccse Kanadában lakott, vele néha e-maillt váltott vagy csetelt. Onnan tudta meg, hogy a fiú homoszexuális, és felvették egy modelliskolába. Vagyis, hogy minden jól ment neki.

Nem is nagyon vágyott társaságra. Elégnek tartotta, hogy időnként iskolába kellett mennie, vagy a gyakorlaton páciensekkel találkozott. Igazán azt sem tudta, miért akart ápolónő lenni. Talán gyakorlati okokból. Úgy gondolta, egy ápolónőnek mindig lesz munkája, és ebben igaza is volt. Titkon arra vágyott, hogy majd visszatelepül Norvégiába, gazdagra keresi magát, és rongyosra olvassa a kedvenc krimijeit.

Azért időnként elment a strömstadi kikötőbe sétálni. A trafiknál kezdte az utat, aztán elsétált az ICA-bolt előtt, lement a cukrászdánál a mólóra, és nézegette a jachtokat. A nagy többségük, vagyis szinte mindegyik, norvég volt. Otthon érezte magát. Aztán a vasútállomáson megfordult, a Dahlgrens cipőboltnál felcaplatott a templomhoz, utána pedig a lejtőn le a Konsum-boltig. Az ékszerbolt kirakatát is nézegette, de sohasem ment be. Minden ékszerét az interneten rendelt meg. A könyvesboltnál szintén elidőzött, ám nem érzett kísértést, hogy megvegyen egy svéd krimi. Körülbelül fél órát sétált így minden ebédszünetben. A séta után megevett egy almát vagy egy kis salátát. Majd folytatta a munkát.

A szülei persze aggódtak, hogy nincsenek barátai. Abban reménykedtek, hogy Vigdis talál magának egy fiatalembert, akivel boldogan él, amíg meg nem hal. Nem, Vigdis nem volt homoszexuális. Sem a fiúk, sem a lányok nem érdekelték. Gyanakodott, hogy talán aszexuális, de ez sem volt igaz, mert álmában igenis voltak orgazmusai. Könyvmolynak tartotta magát. Ha ez lehet egy szexuális érdeklődési kategória.

Egy hete dolgozott a strömstadi pszichiátrián. Találkozott vagy hét-nyolc pácienssel. Ült hétfői gyűlésen az osztályos főorvossal, ápolókkal, a pszichológussal és kurátorokkal. Kávézott már szinte mind-egyik kollégával, és részt vett egy munkahelyi csapatépítő tréningen is. Elég sok egy hétre. Nem maradt ideje olvasásra. Valahogy a koncentrációs képessége is mintha csökkent volna. Egyszerűen kifáradt. A legszívesebben elutazott volna valami meleg helyre, mondjuk a Kanári-szigetekre. Vagy meglátogatta volna a kilencvenéves tengerész nagyapját, hogy feltöltődjön. De a neheze még hátravolt. A hétvégére közös hajókázást terveztek az osztályon. A kórház fizette az utat és az ebédet. Neki nem került semmibe. De őszintén szólva semmi kedve nem volt több munkahelyi jópofáskodáshoz. Főleg nem Monikával, a *surfittával*. Elég volt belőle hétközben. Nem akarta azonban kihagyni az utat, mert mindenképpen jó benyomást akart kelteni – kellett a jó osztályzat az egyetemre.

Szombat reggel tízkor indult a Viking nevű tengerjáró komp Sandefjordba. Az utasok nagy része természetesen norvég volt, és a legtöbbszörnek eszükben sem volt Sandefjordból tovább utazni, csak azért fizettek be a hajóra, hogy szórakozzanak. Ahogy a pszichiátriái csoport is kirándulni indult a tengerre. Csapatépítő kirándulásra. A terminál indulási oldalán találkoztak. A csoportvezető főorvos és a pszichiáterrel együtt érkezett kocsival, és a közelben parkoltak le, a Rökeriet nevű étterem előtt. A többiek gyalogosan jöttek, Vigdis is, Monika is. Ők ketten a Dahlgrens előtt találkoztak, és együtt folytatták az útjukat a komphoz.

Az impozáns komp a Color Line egyik hajója volt. Strömstadból két hajótársaság üzemeltetett kompokat. Az egyik a norvég Color Line, a másik a dán Fjordline. A nagy piros a Fjordline-hoz tartozott, a két kék pedig a norvég társasághoz. Mind a három úgynevezett ro-ro típusú komp, vagyis roll-on, roll-off rendszerrel működtek. Az autók az egyik oldalon hajtottak fel, a másik oldalon hajtottak le a hajóról. A Color Viking a dániai Nakskovban épült 1985-ben. A Strömstad és Sandefjord között járó kompok legnagyobbika. Húszezer tonnás. Maximális sebessége tizennyolc csomó. Szélessége huszonnégy méter, hossza százharminchét. Kilenc fedélzete van. Ezerhétszázötven utast, háromszázhetven személygépkocsit szállít. A fedélzeten étterem, boltok és bárók vannak.

Semmi mást nem lehetett a hajón csinálni, csak enni, inni, vásárolni és táncolni. Ezek közül Vigdist semmi nem érdekelt, Monika

a térde miatt táncolni nem tudott, bár szeretett volna. A főorvos legjobban a friss levegőn szeretett ücsörögni, még novemberben is. A pszichiáternő az orvossal való szolidaritásból nem ivott. A három ápoló és a két kurátor pedig belevetette magát a tax-free butikokba. Vigdis Monikával együtt ült le a bárban, és egy-egy sört rendeltek. Azt egyikőjük sem gondolta, hogy miután a hajó elhagyja a Kosterfjordot, és kiér a nyílt tengerre, vihar támad, és a hajó elkezd erőteljesen himbálózni.

Annának, annak ellenére, hogy viszonylag jól ment a sora, időnként honvágya támadt. Miután Magnus elhagyta, nem volt hol laknia. Először különböző személyeknél szobát bérelt, majd egy szerencsés véletlennek köszönhetően kapott egy bérlakást az önkormányzattól. A város legmagasabb hegyén, a Varjúhegyen volt ez a lakás, egy hetvenes években épült bérház legfelső, negyedik emeletén. A tetőtér-beépítéses kis lakás remek kilátással rendelkezett: Anna éppen a Koster-fjordra látott a nappalijából. Azt is pompásan látta, amikor a kompok ki- és behajóztak a kikötőbe. Azért mégis magányosnak érezte magát. Nem volt senkije. Amikor Magnusszal élt, kutyát és macskát is tartottak, de gyerekük nem született az együtt töltött tíz év alatt. A válás annyira megrázta Annát, hogy három hetet töltött a megyei kórház pszichiátriáján. Súlyos depressziót és szorongást állapítottak meg nála, és betegszabadságra küldték. Nem mintha korábban lett volna állandó munkahelye, nem, alkalmi munkákból és helyettesítésből élt. Annyi pénze azonban mindig akadt, hogy magát ellássa. És a táppénz is elég volt a lakásra meg a saját igényeire. Nagy igényei ugyanis nem voltak. Nem utazott, nem vásárolt ruhákat feleslegesen, nem járt drága szórakozóhelyekre, csak időnként az Orient bárba és a szomszédos pizzériába.

Az Orient bárban ismerte meg négy évvel Magnus után Thort, aki egy sarpsborgi tengerész volt. Vagyis norvég. A férfi hatására kezdett el norvégul tanulni a tévécsatornákról. Természetesen ez is egy véletlen egybeesés, hogy Anna új barátját és Vigdis anyai nagypapját ugyanúgy hívták. Sőt, mind a ketten matrózok voltak. Csak annyit állapíthatunk meg, hogy elég sok férfit neveznek Thornak Norvégiában, és vannak egy páran matrózok is. Még az sem kizárt, hogy egy távoli afrikai kikötőben ugyanabban a diszkóban táncolt Thor 1. és Thor 2. Sőt, az is lehet, hogy ugyanabban a fűkunyhóban henteregtek anno egy-egy szép fekete lánnyal. Vagy talán minden

norvég tengerész ugyanazokat a történeteket fabrikálja. Erről nem szól a fáma.

Első találkozásukkor Anna és Thor 2. kólát ivott. Thor sötétkék matrőzpuólóvert viselt, Anna pedig világos tunikát. Anna mindig különös vonzódást érzett az egyenruhák iránt. Azt tartotta, hogy a svéd rendőröknek volt a legszexisebb uniformisuk. De Thor pulóvere is nagyon tetszett neki. Nem sok hely volt a bárpuálnál, és Thor éppen Anna mellé ült le. Hamarosan megkérdezte tőle, hova valósi, mire Anna kissé körülményesen elmagyarázta, hogy tulajdonképpen strömstadi. A férfinak nem kellett sokat beszélnie, hogy kiderüljön, honnan jött. Anna egyből felismerte az östfoldi dialektust, ami anynyira jellemző a sarpsborgiakra. A kellemes este után megbeszélték, hogy megint találkoznak, ezúttal a pizzériában.

A második alkalommal a pizza után Anna felhívta Thort magához egy teára. Így hívják a norvégok a szeretkezést. Kapcsolatuk kivirágzott, és Anna egyre alaposabban megismerte a norvég nyelvet. Azért félreértések így is előfordultak. Például egyszer, amikor a göteborgi vonaton ültek, Thor párszor belerúgott Anna lábába, amit a nő nehezményezett. Mire Thor azt felelte, te egy tuskó vagy – ami skandináv körökben egyáltalán nem azt jelenti, amit magyarul, vagyis az ember nem ostoba idióta, hanem egyszerűen csak egy olyan személy, aki sokat kibír.

Anna elég sokat kibírt. Nem igazán könnyű egy tengerésszel együtt élni, még ha Thor leszázalékolt tengerész volt is. Nem is éltek együtt, csak hétvégéken találkoztak. Kellemesen eltöltötték az időt, főleg teázással, aztán mindketten behúzódtak a saját kis világukba. Nem lehet azt mondani, hogy Thor nem volt igazi tengerész, mert ezeken a hétvégéken betalált a strömstadi kikötőbe, és Annával rendszeren berúgtak. Azt Anna csak remélte, hogy a matrőza mások kikötőibe nem hajózott be.

Azon a szombat délelőtt, amikor a Color Line Viking hajója viharba került a Koster-fjordban, Thor Annánál tartózkodott. A rádióból hallották meg a hírekben, hogy a Viking hirtelen elsüllyedt. Arról fogalmuk sem volt, hogy a fedélzeten tartózkodott az egész strömstadi pszichiátria. A kiküldött mentőhajók nem tudták megközelíteni a kompot a vihar miatt, helikopternek pedig értelme sem volt felszállni. Így az egész legénység és az ezerhétszázhusz utas a háromszázhetven személygépkocsival egyetemben a tengerbe veszett. Az

orkán olyan érthetetlenül hirtelen támadt, hogy semmi esélyük nem volt a megmenekülésre. A katasztrófa meghaladta az Estonia 1994. szeptember 28-i tragédiáját.

Anna csak azt érezte egész reggel, hogy szörnyen kellemetlenül érzi magát. Délelőtt tizenegy körül kapcsolták be a rádiót, ami arról számolt be, hogy az Atlanti-óceánon hirtelen támadt orkán magával ragadta a Color Vikinget Koster partjainál. A mentőalakulatok a riasztást fél tizenegykor kapták, de az időjárási körülmények miatt a kikötőben ragadtak. A mentésben a svéd és a norvég hatóságok is részt vettek. Délutánra a vihar teljes erővel végigsöpört egész Észak-Bohuslänen, és erejét veszítve Karlstad felé tartott. Felfoghatatlan veszteséget okozott a hajótragédia mind a svéd, mind a norvég oldalon. A hatóságok tudomása szerint csak norvégok és svédek tartózkodtak a Vikingen. A meteorológusok figyelmeztettek, hogy a globális felmelegedés miatt hasonló atlanti viharok hirtelen kialakulhatnak a jövőben is.

A strömstadi kikötőben mind megjelentek a legnagyobb nemzetközi tévétársaságok, hogy egyenesben közvetítsenek az eseményekről. A belvárost lezárták. Anna a nap folyamán többször is hisztérikus sírásban tört ki. Egyszer még szellemeket is látott. A halott matrózok és utasok szellemét. Mind azért könyörögtek, hogy menjenek el a tévések, nem akarnak a nyilvánosság elé kerülni. Hirtelen felbukkant a sápadt arcú alakok között Monika és Vigdis is.

Monika kérdéseket szegezett Annának, Anna pedig, Thor legnagyobb meglepetésére, válaszolt:

- Milyen nap van ma?
- Szombat.
- Ki az államfő?
- Lövfén úr.
- Hogy hívják a királyt?
- Károly Gusztáv.
- Mi a mai dátum?
- 2017. november 4.
- Tud mások gondolatában olvasni?
- Hát, az jó volna.
- Mások tudnak az ön gondolataiban olvasni?
- Azt nem nagyon szeretném.
- Mi az élet értelme?
- Én nem vagyok filozófus. Nem tudhatom.